

РИЧАРД МЮЕЛЪР

НОЖЪТ НА БЪЛИВАНТ

Превод от английски: Александър Хрусанов, 1987

chitanka.info

Познавах Бъливант от няколко години, преди да открия тайната му. Той изглеждаше просто един от онези идиотски староколониални типове, които би трябвало да отмрат заедно с филмите — С. Обри Смит пие джин с какво му се вика в Равалпинди или Каунпур, взира се мечтателно в прохода Кибер и чака Британия да възкръсне от мъртвите, за да възстанови загубената си империя; изпускащи дим стоманени броненосци, предпазливи администратори, гвардейската бригада пази изпечените от слънце бели кули на британския раджа. По времето на Маргарет Тачър и алуминиеви фрегати, които изгарят до водната си линия в южната част на Атлантическия океан. Бъливант наистина беше рядка птица. Но през повечето време от нашето познанство аз нямах понятие колко рядък екземпляр е бил в действителност.

За пръв път открих стария момък в една от читалните на Британския музей и веднага бях очарован. Искам да кажа, че беше невъобразимо горещ юлски ден, най-горещият през последните осем години, „Таймс“ твърдеше, че причината е изтъняването на озоновия слой, радиото предричаше, че горещината ще продължи и през септември, а там седеше човек, обвит в достатъчно туид, за да се разкали острието на меч. Аз съм американец, груб според някои стандарти, и се опасявам, че го бях зяпнал, когато той вдигна поглед.

— Ами, хммм, кх, кх — измърмори той, също като майор Хупли, „кх, кх“, точно така. Той присви очи, постави монокъл на дясното око и горната му устна се повдигна. — Аха — продължи той, като загреваше говорния си механизъм. — Мога ли, хъм, да ви помогна с нещо?

— А, не. Извинявайте, неволно се зазяпах.

— А защо? — запита той властно.

— Чудех се, как... хм, някой може да е облечен в толкова дебел туид в тази горещина.

— А, да — рече той, като свали монокъла и го изтри с блестящо чиста носна кърпа. — Доста топличко е, нали?

Аз бях облечен с леки джинси и риза с къси ръкави и въпреки това здравата се потях.

— Страшна горещина е, дори тук. Как издържате? Такава фурна...

Той се захили, но веднага замени усмивката с тържествен поглед.

— Вие сте американец!

— Да, личи ли си?

— Хм, не, кх, кх. Речта ви. Фурна. Идиоматично. Довиждане.

Възвърна вниманието си към книгата, приключи разговора, край, сякаш въобще не се е състоял. Въпросите ми за туида нямаше да получат отговор. Удивително. Бях взимал работни интервюта, които бяха по-речовити, но това... Той отново четеше задълбочено. Вдигнах рамене и се принудих да се върна към изследванията на републиканския Рим. Щеше да е приятна история, която ще разказвам, когато се върна у дома.

През следващите дни виждах няколко пъти Бъливант (макар тогава да не знаех името му) и той винаги беше навлечен с туидовата си броня, без да обръща внимание на горещината, която пържеше Лондон и дори проникваше през климатичната инсталация на музея. Няколко пъти му кимвах, получавах в отговор небрежен поглед и се заемах с работата си. Едва когато след няколко дни срещнах стария Бъливант в една близка до музея кръчма, отново го заговорих.

Беше се настанил на маса в един ъгъл, полускрит зад куп книги, а до лакътя му се загриваше чаша с джин фис. В кръчмата отвън през неефикасните вентилатори нахлуваше жегата, но Бъливант пак си беше в пълна бойна униформа. Дори нямаше вид да му е топло.

Денят ми беше безплоден, търсих в погрешни източници и получил кураж от чаша тъмна бира, седнах на отсрещния стол.

— Как вървят изследванията ви?

— Аха, младият американец! Май ви е доста горещо, а?

Беше явно, след като ризата ми залепваше за тялото.

— На вас, изглежда, никога не ви се отразява жегата — рекох аз.

— Хм, не. Всъщност топло ми е. Хубаво нещо е туидът, не му личат петната.

— Но...

Той сложи ръка на рамото ми, усмихна се бащински и каза:

— Усещам я, разбира се. Но важното е да не го показваш, нали така? Дава лош пример.

Внезапно във въображението ми изникна образът на Г. Гордон, как ръката му се превръща в добре опечено кюфте на пламъка на свещ. Лош пример? За мен ли?

— Къде сте научили тоя номер? — попитах аз.

Широка усмивка, неопределен жест, който сякаш иска да обхване мистичния Изток.

— Индия, струва ми се. Бях администратор, чиновник на Короната.

Направих малко изчисление наум. Индия беше станала независима преди близо четиридесет години, а Бъливант изглеждаше достатъчно стар, за да е служил като младеж през Втората световна война. Това го правеше поне на шестдесет, но оставаше добре запазен...

— Научихте ли някакво духовно изкуство в Индия? Йога?

Бъливант ме изгледа, сякаш току-що сериозно бях предложил полет до Луната с крила от паяжина. Почувствах се отчайващо американец.

— О, не, скъпо момче. Нищо подобно. Все пак това ще бъде равностойно да се приравниш с туземците. Напълно по британски, уверявам ви. Беше начин да се справяш достойно със ситуациите, с... цивилизацията, нали така. Това беше нашият начин.

В продължение на няколко седмици виждах понякога Бъливант в музея, в няколко кръчми и чайни из квартала и няколко пъти на улицата. Разменяхме си шеги, питахме се взаимно за работата и обсъждахме живота си в най-общи линии. Всъщност не научих почти нищо за Дейвид Бъливант. Беше служил в колониалното управление на Индия, беше воювал, живееше сам в апартамент близо до музея, изглеждаше малко нещо расист, но благоразположен към малцинствата, липсваше малкият пръст на лявата му ръка и изследваше периода от индийската история, предшестваш бунта на сипаите, нещо свързано с някакви неизвестни индийски култове. Сигурен съм, че той научи много повече за мен. Аз съм приказлив по природа и един от двамата ни трябваше да поддържа разговора.

Преди да отпътувам за Калифорния, се опитах да го намеря, но дежурният в читалнята спомена, че май е отишъл в Единбург да търси някаква рядка книга. Оставих му на гишето бележка, в която се сбогувах, и се качих на самолет, който полетя през полюса към родния ми дом.

За голяма моя изненада след няколко седмици получих писмо от Бъливант и сто фунта в английски банкноти.

Драги Майкъл,

Много съжалявам, че не Ви видях преди заминаването Ви, но бях в северната част на страната и търсих нещо, което, опасявам се, не успях да намеря. Може би Вие, с достъпа си до пазара на окултни старопечатни издания в Лос Анжелис, ще можете да ми направите услуга. Повярвайте ми, ще бъде високо оценена.

Търся една рядка книга, отпечатана в ограничен тираж през 1824 г. в Бомбай: „Загадките на Твашри“ от Хорейс де Боудън. Ако наистина успеете да намерите тази книга, ще бъде много любезно от Ваша страна да ми я изпратите препоръчано по пощата.

Искрено Ваш
Д. Бъливант

Следваше адресът на апартаментата му близо до музея. Наближаваше коледната ваканция, няхах щастието да установя връзка с някоя от жените, които харесвах — било постоянна или каквато и да е, а моят престой в Англия беше изчерпал спестяванията ми и се налагаше да остана в града. Може би щеше да е интересно да потърся книгата.

Запитване до обществената библиотека разкри, че Твашри е хиндуистко божество, посветило се на науката, техниката, магическата фантазия и други подобни, така че съсредоточих съответно търсенията си, но нито „Алеф букс“, нито „Хауз ъв херметикс“, нито „Боди трий“ знаеха за нея. Проверих в няколко каталога на редки книги, но не открих нищо. След това направих онова, с което трябваше да започна. Обадих се по телефона на Джули Денър.

Когато преди години бях дошъл в Лос Анжелис, Джули беше първата жена, с която имах отношения. По рецептата на Чехов, когато престанахме да сме любовници, ние станахме приятели. По-късно тя се омъжи и интересите ни започнаха да се различават, но понякога се

чувахме. Когато се затрудняваше от някой исторически въпрос, някакъв факт за есе или разказ, тя се обръщаше към мен. А Джули беше моя съветник по окултните въпроси.

— Майкъл, мислех, че си умрял или си в Англия!

— Просто възкръснах. Върнах се през октомври.

— Ами можеше да ми пишеш или да се обадиш, когато си се върнал...

Приех смирено заслуженото смъмряне, изчаках я да млъкне и казах:

— Ще изкупя вината си пред теб. Ще ви заведе с Робърт на вечеря. Нещо приятно и съобразено със сезона, като например печена гъска...

— Робърт е в Сан Франциско по работа, но аз приемам. Какво ще кажеш за „суши“^[1]?

Рекох, че това ми звучи достатъчно подходящо за сезона и същата вечер се срещнахме в „Ай гардънс“.

— „Загадките на Твашри“?

— „Загадките на Твашри“ — потвърдих аз с вкусно парче риба в устата. — Чувала ли си за книгата?

Джули тръсна назад вълни черна коса и поклати глава.

— Никога не съм чувала, но това не означава, че не мога да я намеря. Всъщност познавам един човек, който е вероятно да я има. По-късно, ако желаш, ще отидем да го попитаме.

Това ми се стори много удобно.

— Кой е този човек? Колекционер?

— В известно отношение. Става въпрос за барона.

— Така ли?

Когато се запознах с Джули, тя работеше в една книжарница за метафизическа литература в Глендейл и беше здраво свързана с окултната общност на Лос Анжелис. Посещаваше с една група курсове по бяла магия, но познаваше много от практикуващите магии жители на града от книжарницата. Един от тях беше баронът.

Не познавах конт Адриан дьо Сервен, барон на Хангкоу, но от Джули знаех, че неговата магия не е съвсем бяла. Че е доста сива. Адриан, жител на света, колекционер, беше известен хомосексуалист на неопределена възраст, макар да се носеха слухове, че е бил съветник на вдовстващата императрица на Китай и е избягал оттам след

боксерското въстание в 1905 г., когато изпаднал в немилост. Този странен човек беше една от потайните рядкости на Лос Анжелис и аз щях да се запозная с него.

— Само внимавай да не го разсърдиш, Майкъл. Около Коледа Адриан е в лошо настроение.

Можех да се обзаложа, че е така.

— Ще внимавам.

— Добре. Той е изключително силен. Не бих искала да ти се случи нещо неприятно.

Надявам се да оцените това, Бъливант.

Баронът се оказа много вежлив. След като ме огледа с преценяващ поглед, той се обърна към Джули и каза:

— Ще помогна на приятеля ти. Неговите намерения са почтени и служат на каузата на търсенето и изследването. — Много добре, като се има предвид, че Джули му беше казала само името ми. — Освен това, мила, той има очи за спалня.

Като прецених, че щом съм с Джули, не съм в опасност, аз ги последвах вътре. Адриан беше нисък човек, изящен и грациозен, със заострена брада и тънки, засукани мустаци. Никога не съм вярвал особено в окултното (макар да уважавам убежденията на Джули и да смятам, че в него вероятно има нещо, тъй като тя не е глупава), но около Адриан витаеше нещо. Ореол, магнитна сила. На едно място при обиколката на неговата барокова резиденция той искаше да ми покаже нещо по-отблизо и ме повика с пръст, чиято сила почти усетих. Не знаех какво притежава и не бих си го пожелал, ако го знаех, но няха съмнения за това, че наистина в него има нещо. Помислих си как ли щеше да го приеме Бъливант.

Докато разглеждахме китайски изделия от мед, той ме заговори:

— Кажете сега, Майкъл, какво искате?

— Една книга. „Загадките на Твашри“...

— От Де Боудън. — Очите му светнаха. — Вашият приятел има добър вкус.

— Знаете ли я?

— О, да. Отпечатана е в Бомбай през 1824 г. в ограничен тираж — петстотин екземпляра. След отпечатването ѝ християнската власт

решила — при тези думи той облиза устните си с израз на неодобрение, — че книгата е богохулна, и било наредено всички екземпляри да бъдат унищожени.

— О! — възкликнахме едновременно двамата с Джули.

— Поне така са мислели — усмихна се той. — Един пакет с десет екземпляра вече бил изпратен в Англия. Аз притежавам три от тях.

— Имате ги? Ще пожелаете ли да ми продадете единия? — попитах аз.

— Ще ви я продам. Колко ви изпрати вашият ексцентричен приятел Бъливант за тази покупка?

Не виждах смисъл да излъжа.

— Сто фунта.

— Дайте ми ги. — Той преброи банкнотите. — Ще взема петдесет фунта за книгата, тъй като имам още две и я смятам за глупаво, макар и интересно произведение, но кой може да каже от какво се нуждае човек? Вие двамата можете да си разделите тридесет фунта, загдето сте я открили, и изпратите обратно на Бъливант двадесет фунта, за да му покажете каква добра сделка сте направили за негова сметка. Надявам се, че така всички ще бъдат щастливи. Да отидем ли да прием чай?

— Е, не мога да се оплача от барона — рекох аз, докато карахме обратно през хълмовете на Холивуд.

— Той те хареса — отвърна Джули гордо. — А това е от голямо значение.

— Сигурно е така — съгласих се аз, като мислех за странната малка книга, която бяхме купили, от която Адриан имаше три екземпляра. Три от общо десет. — А ако не ме беше харесал? Щеше ли да ме превърне в крастава жаба?

— Това наистина е нещо, за което не бива да се говори — отвърна тя. — Ще направиш ли нещо за мен?

— Разбира се.

— Остани да спиш тази нощ в стаята за гости. Искам утре да прегледаме тази книга, преди да я изпратиш.

Разочаровахме се. Останах да преспя в стаята за гости, което очаквах, но книгата беше скучна. Описваше култа на индийски мистици от времето на Наполеоновите войни, които боготворели Твашри, индуистки бог на науката. Описанията бяха неясни и явно Боудън е вярвал в този култ. Имаше заклинания към бога, описания на объркани ритуали, странни расистки филипики — антимиюсюлмански и антибритански, — безсмислени генеалогични таблици и неясни намеци за загадки. Огнена врата, колело на унищожението, меч на времето, говорещи статуи. Общият ефект беше налудничав, подобно на онези нацистки фалшификации на несъществуващи средновековни еврейски трактати на омразата. Поклатих глава, поставих книгата и двадесет фунта в плик, адресиран до Бъливант, и бързо забравих за нея.

Четири години по-късно получих покана да изнеса серия лекции в Манчестър и докато се приготвях за път, ми се обади Джули.

— Този път нали ще ми пишеш?

— Разбира се. Ще отсъствам една година. Предполагам, че ще бъда доста самотен.

— Уведомих Адриан, че заминаваш. Той ме помоли да ти предам нещо.

— Охо?

— Каза, че е научил нещо за Бъливант.

— Какво? — Бъливант ми бе писал, за да ми благодари за книгата, и оттогава всяка година си разменяхме честитки за Коледа. Винаги същите: моята, придружена от писмо с новини, а неговата само с подпис.

— Адриан изследва случаи на изчезвания. Не само прочутите, като на Аброуз Биърс и на съдията Картър, но и дребни, незначителни случаи.

— Звучи ми като „Срещи с извънземното“.

— Ако така ти харесва да мислиш. Във всеки случай той се е натъкнал на данни за някой си Дейвид Бъливант, районен съдия в Лъкноу, изчезнал безследно през 1842 г. Носело се слух, че по времето, когато изчезнал, се занимавал с изследвания на някакъв култ — не се знае какъв, но Адриан е сигурен, че е бил култът на Твашри.

— Наскоро гледах „Индиана Джоунс и Храмът на съдбата“ — изсмях се аз. — Малко е пресилено, но тогава наистина е имало доста лоши групички. Съществувал е наистина култ на Кали от удушвачи. Онзи Дейвид Бъливант сигурно лежи вече 140 години в безименен гроб. Моят Бъливант е чалнат или е съвпадение. Или роднина, който разследва изчезването на свой прародител.

— И аз така му казах — отвърна Джули, гласът ѝ звучеше отдалечено и пискливо по телефона, — но Адриан изтъкна нещо обезпокоително. Последователите на Твашри вярвали, че могат да пътуват във времето.

— Какво?

— Точно така каза „Мечът на времето“. Ще потърсиш ли Бъливант, когато отидеш там?

— Ами, ще остана една седмица, преди да отпътувам на север. Няма да е лошо да му се обадя.

— В такъв случай бъди внимателен, моля те.

Да бъда внимателен. Задряхах в самолета и се събудих пред някакво страшилище, но то беше само филмът, който даваха на самолетния екран. Сложих си слушалки, взех една нова касета на Ал Стюарт и се зачетох. „Глупости“, помислих си. Но веднага щом се оправих в хотела, отидох направо при Бъливант.

— Да? Господи, американецът! Влизайте.

Апартаментът му беше малък; ние бихме го нарекли „удобен“, а англичаните „удобно обзаведен“. Декорът беше индийски, вероятно скърпен от пакистански внос и антикварни магазини, но въпреки всичко нещата бяха приятни. Библиотеката беше пълна с книги за Индия, колониалната администрация, викторианска Великобритания и един по-малък раздел със съвременни справочници: карти, политически текстове, справочници на „Мишлен“, годишници на вестници. Край канапето нарастваше купчина броеве на „Гардиън“.

Бъливант направи чай и ме заразпитва за последните ми четири години, от време на време кимаше окуражително с глава. Отначало помислих, че се е променил, че е станал по-отворен, по-приказлив. Но после разбрах какво прави. Докато аз говорех, той не трябваше да приказва — същата стара лисица. Реших се на фронтална атака и зачаках да изрече някое от кратките си вметвания.

— Бъливант, разкажете ми за Меча на времето.

Той млъкна, изгледа ме с любопитство и за миг помислих, че съм провалил всичко. После лицето му побледня и той заекна:

— Вие... знаете?

— Зная само част — отвърнах аз. — Зная, че Дейвид Бъливант е изчезнал близо до Лъкноу през 1842 г. Зная, че е бил съдия и се е интересувал от култа на Твашри (предполагам, че ми беше разрешено да правя някои догадки) и че изчезването му е било свързано с дейността на култа. Така ли е?

— Да — изрече той тежко. — Вие знаете почти толкова, колкото ми е известно и на мен.

— Какво?

— Всичко не е толкова просто, колкото изглежда. Вашето предположение, онова, което аз разкрих, може наистина да е вярно, но не мога да го докажа. Аз нямам памет.

Зяпнах го, а той се усмихна глупаво.

— Може би трябва да ви разкажа какво помня. Съвзех се, вероятно така трябва да се нарече, близо до село Сватук в Индия. Клечях на земята или май дори се бях проснал, сякаш съм паднал от ниско. Бях облечен в парцаливи селски дрехи. В дясната си ръка държах странен нож и малкият пръст на лявата ми ръка — той я вдигна, за да покаже, че пръстът липсва — беше наскоро отрязан и от раната течеше кръв. По ножа имаше кръв.

Превързах ръката си и се огледах. Осъзнах, че не помня нищо, нямам никакви спомени. Знаех какво е нож, как да превържа ръката си, всичко основно. А при по-внимателен оглед под дрехата си намерих кожена кесия. Един джобен часовник ме осведоми, че името ми е Дейвид Бъливант, че съм завършил нещо през 1810 г. и че майка ми ми е подарила часовника. Освен това притежавах известни познания за доста неща и способността да използвам езика.

— Господи — възкликнах аз, — как сте оцелял? Този свят е сложен, сложен и скъп.

Той кимна в знак на съгласие.

— За щастие притежавам по-голям от средния интелект. Не беше лесно, но научих каквото трябва за радиото, самолетите, науката и историята. Войни. Разгромяването на нашата империя. Настигнах ви, може да се каже.

— Но...

— Пари ли? О, това беше наред. Би могло наистина да се превърне в проблем, но разбирате ли, джобовете ми бяха напълнени догоре със скъпоценни камъни.

Когато си възвърнах дъха, изтърсих:

— Обрали сте храм.

— Да, зная, вероятно съм го направил през 1842 г. Но как съм дошъл тук?

— Мечът на времето? У вас ли е?

Той се изправи и тръгна към кухнята, като ме повика да го последвам. Помещението беше модерно, с последните удобства, но имаше и доста викториански цедки за чай и други древни приспособления, които висяха на куки над умивалника. Предположих, че Бъливант ги е намерил в антикварен магазин и по инстинкт ги използваше тях.

Той спря пред умивалника.

— По дяволите! — възкликна той, като бръсна връзка листа от моркови в кофата за смет. — Ставам немарлив. — Протегна се, бръкна в един шкаф и извади картонена кутия. От кутията излезе нещо обвито в плат, което той постави на масата. Беше дълго към четиридесет и пет сантиметра.

— Това ли е мечът?

— Да.

Той го разви и ми показа дълъг нож с необичайна форма и тъмна дръжка с резба. По дръжката бяха изрязани грубо странни лица, тела, крайници, очи и на места надписи с неизвестна писменост.

— Опитвали ли сте се да ги преведете?

— Да. Нищо. Твърде древни са, твърде примитивни. Предшестват всички култури, за които знаем нещо. Но погледнете острието. Виждали ли сте някога подобно нещо?

От съвсем тънък връх острието се разширяваше, за да достигне почти пет сантиметра при дръжката. Задната му част беше удебелена и се изтъняваше напред в остър ръб. Аз не бих направил подобно острие. Изглеждаше изключително неефикасно и аз изразих мнението си.

— Вярно — съгласи се Бъливант. — За рязане. Не реже добре. Погледнете тук.

Той изправи острието нагоре. По ръба имаше засъхнала кръв, за която предположих, че е на Бъливант отпреди шест години, но странното беше самият режещ ръб на острието. Също като огърлица от малки взривяващи се навътре диаманти светлината играеше по острието и аз всъщност не можех да видя ръба, защото той не преставаше да играе, не оставаше неподвижен, за да фокусирам очите си, а сякаш се свиваше и разширяваше като онези образи, които нахлуват под клепачите, когато ги притиснеш силно.

— Ето, това е — рече той. — Знаете ли какво е?

— Струва ми се, че по-важният въпрос е къде е? — измърморих аз. — Той не е тук.

— А къде?

— Не зная. Може би в друга вселена.

Бъливант разтри очи, сякаш се опитваше да отстрани действителността/недействителността на онова, което виждаше.

— Заболява ме главата — каза той. — Смятам да си легна. Ще дойдете ли утре?

Прекарах деня в библиотеката, търсех произведения на научната фантастика с тема пътуване във времето. Прелистих цял куп доста странни произведения и не разбрах нито едно от тях. На свечеряване купих нещо за салата, кюфтета и се отправих към Бъливант.

Той седеше в кухнята с ножа пред него; острието му беше покрито с парче плат.

— Бъливант, какво имахте предвид, когато казахте, че ножът не реже?

— Наистина не реже. Ето, ще ви покажа. — Той го измъкна изпод плата и го занесе до шкафа край умивалника. Постапи дланта си плътно върху горната му дъска и вдигна ножа над нея.

— Какво ще правите? — викнах аз.

— Гледайте внимателно. — Той спусна ножа, докато проникна през дланта му. Нямахме никаква кръв, а когато извади ножа, не остана следа от рана.

— Ама как...?

— Не зная, но ако промуша целия нож през ръката ми...

— Какво ще стане? — попитах аз с шепот.

— Не съм сигурен — повдигна рамене Бъливант, — но мога да ви направя демонстрация. Подайте ми един от доматиите, които сте

донесли. — Той постави внимателно домата върху дъската и насочи ножа отгоре му. — Отново наблюдавайте много внимателно. Става доста внезапно.

Той прекара ножа през половината домат, после го извади, нямаше нито разрязано, нито следи върху острието. После прекара ножа през целия домат, но когато достигна другата му страна, доматът — внезапно и без звук — изчезна.

— Къде е отишъл? — попитах аз, когато си възвърнах способността да говоря.

— Просто изчезва. В миналото. В бъдещето. Някъде. В известен смисъл сигурно същото е станало и с мен.

— Мога ли и аз да опитам?

Той ми подаде ножа с предупреждението да внимавам. Нямаше почти никакво тегло. Спомних си, че много хора, свързани с изучаване на магии, са убедени в странните качества на магически артефакти — твърди се, че те продължават в успоредни плоскости или светове и че по-голямата част от материята, масата, теглото им са неземни. Всъщност именно тази извънземна връзка им придавала предполагаемата сила. Мечът на времето изглеждаше добър кандидат за тази теория. Извадих връзка листа от моркови от кесията и вдигнах ножа точно над тях. Когато острието ги прониза, те също изчезнаха. Мислите ми бяха съвсем объркани. Ако можеше да се използва такъв инструмент, който изпраща неща в бъдещето... Бъдещето?

— Бъливант, бързо. Изхвърляли ли сте връзка листа от моркови вчера, когато бях тук? Спомнете си!

— Да, изхвърлих — отвърна той раздражено. — За мен не е типично да оставям отпадъци от зеленчуци за мравките.

— Не вие, а аз съм ги оставил. — Обясних му какво съм направил.

— Но нещата, които аз прорязвам, никога не се появяват отново.

— Може би е свързано с ширината на острието. Аз ги прорязах с най-тънката част, с върха. Петното кръв върху острието ваше ли е?

— Да, сигурно. Струва ми се, че по този начин съм дошъл тук, а то е в най-широката част на острието. Сигурно не мислите...

Пригответе вечерята и говорихме до късно през нощта. Ако лявата страна изпращаше нещата в миналото, а дясната в бъдещето, тогава, след като е отрязал малкия пръст на лявата си ръка, той се е

появил в 1700 г., ако разбира се, теглото на предмета не е фактор. Това обясняваше и защо петното от кръв беше само от едната страна на острието. Кръвта от лявата страна беше катапултирана в миналото, докато ножът беше дошъл в бъдещето, тъй като Бъливант го е държал. Странен принцип на пътуване във времето.

Въз основа на тази теория Бъливант разви мисълта, че ако държи ножа в лявата си ръка и отреже малкия пръст на дясната, ще попадне обратно в неговото време, при условие, разбира се, че нагласи петното кръв точно над пръста.

— Но защо? Вашето време толкова по-добро ли беше? Мислех си, че вече сте свикнали с настоящето.

— Свикнах — отвърна той, като прекара пръсти по книгите в библиотеката. — Четиридесетте години на деветнадесети век бяха примитивни. Сега знаем значително повече. Не е било лесно да се стигне толкова надалеч...

След това той млъкна, а малко по-късно аз се върнах в хотела. На следващата сутрин ме събуди телефонът.

— Да?

— Майкъл, обажда се Дейвид Бъливант. Ще ми направите ли няколко услуги?

— Разбира се, стига да мога да ги свърша през следващите два-три дена. В събота заминавам за Манчестър.

— Добре. Не. Трябва само да вземете няколко пакета за мен. — Той изброи „Фортнъм“, „Мейзън“ и още няколко магазина, които не познавах. — И още две неща. Може да ви се стори странно, но моля ви, имайте търпение.

Спомних си първата ни среща в Британския музей и се съмнявах, че ще успее да ме изненада, но той успя.

— Искам да напишете кратко описание на нашето познанство — включително всички подробности, и моля ви, сложете дата и се подпишете. Сякаш обяснявате на някого, който не ни познава и двамата. Не изпускате нищо. Ще можете ли да го направите?

— Да, струва ми се, че ще успея. А второто?

— Купете книга, надпишете ми я, поставете датата и се подпишете.

— Книга?

— Да, каква и да е книга.

— Слушайте, да не възнамерявате нещо опасно? — попитах аз, като се опасявах, че странната ни връзка приближава края си, че ще загубя този странен стар приятел.

— Не, не. Просто експеримент. Ако успеете да вземете всичко и утре дойдете у мен, да кажем, към осем, ще ви обясня.

Постъпих, както ме бе помолил. Бъливант ме чакаше, облечен в обичайния си костюм от туид. Взе книгата, пакетите и описанието, което бях написал на машина същия следобед. Прегледа първите страници на описанието и се захили.

— „Идиотски староиндийски типове“. Да, предполагам, че в известно отношение сме били такива, държали сме се за миналото, докато е трябвало да се стремим към бъдещето. Да, много добре... С него ще ви запомня.

— Съжалявам — рекох смутено, — но исках да дам точно описание.

— Разбира се, сигурен съм. Ще го пазя добре — заяви той и мушна ръкописа в джоба на самото си, после се зае да отваря пакетите. Отдръпнах се и гледах да видя какво съм донесъл. Раница, походна аптечка, лекарства, антибиотици, автоматичен пистолет, патрони, три книги — не видях заглавията им, защото ги прибра в раницата и след това я метна на гръб. Книгата, която бях донесъл, попадна в джоб на самото му.

— Значи ще го направите, нали?

— Трябва, Майкъл. Видях вашето време и моето, зная, че бъдещето не може да бъде оставено само на себе си. Но ви уверявам, че вашата помощ ценя високо, а щастието е на страната на добре подготвените.

Той вдигна неловко ножа с лявата си ръка и махна към библиотеката. Там се въртеше магнетофон, който не бях забелязал досега.

— За да остане вечен запис — рече Бъливант. — Идущите поколения и така нататък. — Усмихна се. — Ще ми липсват, Майкъл Хъл.

— И вие на мен. Но кажете ми нещо. Книгите в раницата — какви са?

Той се засмя шумно.

— Ще разберете, ако ли пък не, няма да е от значение.
Довиждане.

И той изчезна.

Набрах номера на нашето лондонско бюро. Пет години и все още всичко е като сън. Директорът на фирмата „Бъливант“ на вратата ми, пътуването до Лондон, посещението на легендарната крипта, за която се твърди, че е проектирана от самия Бъливант. Там ми разрешиха да видя най-странната колекция от артефакти, която притежаваше човечеството: раница, нож в стъклена кутия, „Машината на времето“ от Уелс с моя подпис и напукан и пожълтял ръкопис. И книгите, книгите, които бях занесъл на Бъливант, книгите, които бе отнесъл със себе си в 1853 г. Книгите, които бяха превърнали индустриалната революция в технокултурен ренесанс. Проектите за великата епоха на човека с фирмата „Бъливант“ начело. Какво ли щеше да стане без него? И без мен?

— Лондонската централа? Тук е директор Хъл.

— Слушам ви.

— Останалите моркови пристигнаха. Разбрахте ли?

— Да, господин директор.

— Добре. А сега ми изпратете бързомобил, защото трябва да хвана самолета.

[1] Популярно японско ястие с риба. — Б.пр. ↑

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр. 27-28/1987 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.